

Na temelju članka 5., st. (2) Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", br. 53/09), čl. 4, 9. i 25. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj: 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06, 48/08 i 34/12) i članka 34. Zakona o leasingu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 85/08 i 39/09), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH, na sjednici održanoj 15. svibnja 2012., donosi

ODLUKU
O MINIMALNIM STANDARDIMA AKTIVNOSTI LEASING DRUŠTAVA NA
SPRJEČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORISTIČKIH
AKTIVNOSTI

I. UVODNE ODREDBE

Članak 1.

Ovom odlukom propisuje se minimum opsega, oblika i sadržaja aktivnosti leasing društava za sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Članak 2.

- (1) Leasing društva su dužna da u pisanom obliku imaju program s politikama i procedurama za provođenje aktivnosti iz članka 1. ove odluke, odnosno za upravljanje rizikom od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, te provođenje adekvatnih kontrolnih procedura kojima će se osigurati njihova primjena u praksi.
- (2) Rizik pranja novca i/ili financiranja terorističkih aktivnosti predstavlja mogućnost da klijent zloupotrijebi leasing društvo za pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti i da poslovni odnos, transakcija ili proizvod budu posredno ili neposredno upotrijebljeni za pranje novca i/ili financiranje terorističkih aktivnosti.
- (3) Odredbe politika i procedura leasing društva su dužna u potpunosti provoditi u svom sjedištu i u organizacijskim jedinicama.
- (4) Leasing društva su dužna osigurati visoke profesionalne standarde i integritet svih odgovornih zaposlenika u provođenju akata iz ovoga članka i efikasno sprječavanje mogućnosti da kriminalni elementi zloupotrebljavaju leasing društvo, što podrazumijeva sprječavanje, otkrivanje i izvješćivanje nadležnih institucija o kriminalnim aktivnostima ili prijevarama odnosno o propisanim ili sumnjivim informacijama i aktivnostima.

Članak 3.

Obvezne politike iz članka 2. ove odluke su:

1. politika o prihvatljivosti klijenta,
2. politika o identifikaciji i praćenju aktivnosti klijenta,
3. politika o upravljanju rizikom od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Članak 4.

- (1) Leasing društva su dužna ne samo utvrditi identitet svojih klijenata nego i da stalno prate aktivnosti koje se odvijaju nad predmetima leasinga i da provjeravaju i utvrđuju da li se aktivnosti odvijaju na normalan i očekivan način svojstven prirodi predmeta leasinga.
- (2) Načelo "Upoznaj svog klijenta" treba biti središnju element procedura za upravljanje rizikom i provođenje kontrola, ali je isti potrebno dopuniti s redovitim internim pregledima i internom revizijom usklađenosti rada leasing društva s propisanim standardima kojima se uređuje segment sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.
- (3) Programom i Politikom o upravljanju rizikom od pranja novca i financiranja terorizma, leasing društva su dužna predvidjeti, pored ostalog, izradu i dosljednu primjenu jasnih i preciznih procedura za izvješćivanje odgovarajućih internih organa leasing društva kao i nadležnih institucija sukladno zakonu i propisima o svim zakonom propisanim i sumnjivim transakcijama klijenta.

II. POLITIKA O PRIHVATLJIVOSTI KLIJENTA

Članak 5.

- (1) Politikom o prihvatljivosti klijenta leasing društvo je dužno uspostaviti jasnu politiku o tome koji i kakvi klijenti su prihvatljivi za leasing društvo, kao i propisati sveobuhvatne procedure za provođenje te politike. Ovom politikom se moraju obuhvatiti i elementi kao što su povijest i reputacija klijenta, zemlja porijekla klijenta, javna ili neka druga visoka pozicija ako se radi o fizičkoj osobi, povezane osobe, vrste i priroda poslovnih aktivnosti te ostali mogući pokazatelji rizika.
- (2) Posebnu pažnju leasing društva trebaju posveti provjeri geografske lokacije kreditne institucije izvora sredstava, s ciljem sprječavanja uspostave poslovnog odnosa s kreditnom institucijom koja je registrirana u državi u kojoj ne vrši svoju djelatnost i koja nije povezana s financijskom grupom koja podliježe nadzoru radi otkrivanja i sprječavanja pranja novca ili financiranja terorističkih aktivnosti.

Utvrđivanje prihvatljivosti klijenta

Članak 6.

- (1) Prilikom prvog kontakta s klijentom leasing društvo je dužno utvrditi je li klijent prihvatljiv za leasing društvo.
- (2) Leasing društva prihvatljive klijente, sukladno propisima kojima se uređuje sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, dužna su klasificirati u rizične skupine, s ciljem da mjere koje će poduzimati u postupku identifikacije i praćenja klijenta budu proporcionalne identificiranom riziku pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.
- (3) Leasing društvo je dužno, bez odlaganja, izvijestiti nadležni organ o svim klijentima za koje utvrdi da su neprihvatljivi, navodeći pri tome razloge neprihvatljivosti.

Članak 7.

- (1) Leasing društva su dužna usvojiti proceduru za procjenu rizika kojom trebaju definirati aktivnosti odgovornih zaposlenika u postupku procjene stupnja rizičnosti klijenta i predmeta leasinga. Procjenom rizika moraju se obuhvatiti i rizici kao što su rizik zemlje ili geografski rizik, rizik proizvoda i poslovnog odnosa. Posebnu pažnju trebaju posvetiti elementima rizika kao što su vrijednost leasing ugovora, iznos leasing naknade, iznos akontacijske naknade, iznos učešća u ukupnoj vrijednosti predmeta leasinga, profil klijenta i postojanje adekvatnih specifičnih kontrola.
- (2) U slučaju identificiranja drugih vrsta rizika, leasing društva procjenom trebaju obuhvatiti i te vrste rizika.
- (3) Leasing društva, sukladno izvršenoj procjeni rizika, svoje klijente mogu svrstati u kategorije koje označavaju nizak rizik, srednji rizik i visok rizik.

Članak 8.

- (1) Na temelju procjene iz članka 7. ove odluke leasing društva su dužna formirati profil svojih klijenata. Ovaj profil će biti sadržan u posebnom registru profila klijenata, a kako to leasing društva sama urede.
- (2) Utvrđeni profil klijenata leasing društva će koristiti kao dopunski pokazatelj u praćenju poslovanja s klijentima za utvrđivanje svakog neuobičajenog ponašanja i odstupanja od klijentovih profiliranih ponašanja i za pokretanje odgovarajućih procedura.
- (3) Leasing društva su dužna kontinuirano analizirati i pratiti ponašanje svojih klijenata, s ciljem adekvatne kategorizacije klijenta i praćenja aktivnosti klijenata na temelju procijenjenog rizika.

III. POLITIKA O IDENTIFIKACIJI I PRAĆENJU AKTIVNOSTI KLIJENATA

Članak 9.

Politika o identifikaciji i praćenju aktivnosti klijenta treba biti glavni element načela "upoznaj svog klijenta". U smislu ove odluke klijenti leasing društva su:

1. fizičke i pravne osobe koje na temelju ugovora o leasingu stječu pravo posjedovanja i korištenja predmeta leasinga;
2. fizičke i pravne osobe koje kupuju sredstva u vlasništvu leasing društva;
3. svaka pravna i fizička osoba (dobavljač) koja na temelju ugovora ili na drugi zakonom propisan način na davatelja leasinga prenosi pravo vlasništva nad predmetom leasinga;
4. fizičke i pravne osobe koje se javljaju kao posrednici u poslovima leasinga i
5. bilo koje fizičke i pravne osobe koje su povezane s financijskom transakcijom i predmetom leasinga koja leasing društvu može nanijeti rizik reputacije ili je izložiti nekom drugom riziku.

Članak 10.

- (1) Leasing društva su dužna definirati detaljne i sveobuhvatne procedure za identifikaciju novih klijenata i ne mogu uspostaviti poslovne odnose s njima sve dok identitet novih klijenata nisu utvrdila na potpuno zadovoljavajući način.
- (2) Leasing društva su obvezna dokumentirati i primijene politike za identifikaciju klijenata i osoba koje djeluju u njihovo ime ili za njihov račun. Dokumenti iz kojih leasing društvo utvrđuje identitet klijenata općenito trebaju biti takve prirode da ih je najteže pribaviti na nezakonit način ili falsificirati, kao i dokumenti koji su propisani drugim odgovarajućim propisom. Posebnu pažnju leasing društva trebaju posvetiti nerezidentnim klijentima i ne smiju suziti ili nepotpuno obaviti procedure za utvrđivanje identiteta u slučajevima kada novi klijent nije u mogućnosti da se predstavi na intervjuu.
- (3) Postupak identifikacije se provodi na početku uspostave poslovnih odnosa. Kako bi se osiguralo da su dokumenti još uvijek važeći i relevantni, leasing društva su dužna da provode i ažuriranje postojećih dokumenata. Isto tako leasing društva su dužna provoditi ovakve preglede u svim slučajevima kada se obavljaju značajne transakcije, kada se pojavljuju značajne promjene u načinu na koji klijent koristi predmet leasinga i kada leasing društvo značajno mijenja standarde za dokumentiranje identiteta ili transakcija klijenta.
- (4) U slučajevima kada leasing društva saznaju da nemaju dovoljno informacija o nekom postojećem klijentu dužna su poduzeti hitne mjere da dobiju takve informacije na adekvatan način.

Članak 11.

- (1) Leasing društva su dužna da za identifikaciju klijenta propišu standarde o vrsti potrebne dokumentacije i vremenskom razdoblju za čuvanje te dokumentacije, a najmanje u skladu s odgovarajućim propisima za čuvanje dokumenata.
- (2) Leasing društva su dužna, prije zaključenja ugovora o leasingu, izvršiti verifikaciju identiteta klijenta koristeći pouzdane, neovisne izvore dokumenata, podataka ili informacija. Leasing društva, ukoliko nisu u mogućnosti izvršiti verifikaciju klijentovog identiteta, trebaju razmotriti obustavu poslovne suradnje s klijentom i dostavljanje prijave nadležnim institucijama.
- (3) Leasing društva ne mogu uspostavljati poslovni odnos s klijentom koji insistira na njegovoj anonimnosti ili koji se predstavlja lažnim imenom. Leasing društva mogu odbiti uspostavu poslovnog odnosa s klijentima bez obveze davanja obrazloženja.

Članak 12.

- (1) Leasing društva su dužna da prije uspostave poslovnog odnosa utvrde osnovnu djelatnost klijenta. Kada to postignu dužna su osigurati sredstva ili instrumente, načine ili procedure da provode monitoring nad predmetom leasinga u razdoblju posjedovanja i korištenja od strane korisnika leasinga, te da na taj način efikasno kontroliraju i svode na minimum rizik od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u svom poslovanju.
- (2) Za sve klijente, leasing društva su dužna uspostaviti takav sustav koji će omogućiti otkrivanje svih neuobičajenih i sumnjivih aktivnosti klijenata. Leasing društva u ispunjenju ciljeva iz ovoga članka su dužna su:
 1. definiraju vrste poslovnih aktivnosti klijenata koje moraju upozoriti leasing društvo da postoji mogućnost da klijenti obavljaju neke neuobičajene ili sumnjive aktivnosti i

2. sačine službeni sveobuhvatnu listu pokazatelja za prepoznavanje sumnjivih transakcija i aktivnosti klijenata za leasing društva.

Članak 13.

Opseg do kojeg leasing društva razvijaju praćenje ponašanja klijenata treba biti prilagođen potrebama adekvatne osjetljivosti na rizik. Leasing društva su dužna da, ovisno o identificiranim kategorijama rizika pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, definiraju radnje i aktivnosti koje će poduzimati u postupku pojednostavljene, standardne ili pojačane procedure identifikacije i praćenja ponašanja svojih klijenata.

Standardne mjere identifikacije i praćenja

Članak 14.

- (1) Standardne mjere identifikacije i praćenja primjenjuju se za klijente koji su svrstani u kategoriju srednje razine rizika. Standardne mjere identifikacije i praćenja obuhvaćaju utvrđivanje i verifikaciju klijentova identiteta i stvarnog vlasnika, prikupljanje informacija o svrsi i namjeni poslovnog odnosa ili transakcije klijenta, kao i redovito praćenje njenog poslovanja, uključujući i porijeklo sredstava koja se koriste u poslovnim operacijama. Navedene mjere leasing društva moraju primijeniti na sve klijente, s tim da se, prema procijenjenom stupnju rizika, na određene klijente mogu primijeniti pojednostavljene, odnosno pojačane mjere identifikacije i praćenja.
- (2) Za fizičke osobe koje žele biti klijenti leasing društva, leasing društva su dužna utvrditi identitet i trebaju osigurati sljedeće informacije i dokumente:
 1. ime i prezime;
 2. datum i mjesto rođenja;
 3. jedinstveni matični broj građanina ili broj isprave za identifikaciju;
 4. adresu stanovanja;
 5. naziv i sjedište poslodavca kod kojeg je osoba zaposlena;
 6. podatke o svrsi i namjeravanoj prirodi poslovnog odnosa i druge podatke po procjeni leasing društva;
 7. osobni identifikacijski dokumenti (osobna iskaznica, vozačka dozvola, putovnica ili drugi identifikacijski dokument iz kojeg se neosporno i sa sigurnošću može utvrditi identitet);
 8. potvrda o mjestu boravka (CIPS prijavnicu ili drugi dokument iz kojeg se može utvrditi boravak);
 9. potvrdu i/ili uvjerenje o zaposlenju izdanu od poslodavca;
 10. dokaze o izvorima sredstava (ugovor o zakupu i sl.);
 11. faksimil potpisa klijenta i dokument na kojem je klijent deponirao svoj potpis i drugu dokumentaciju u skladu s procjenama leasing društva;
 12. podatke i dokumente (kao i za klijenta) o opunomoćenim zastupnicima;
- (3) Leasing društva su dužna izvršiti provjeru svih informacija i podataka uvidom u originale dokumenata ili ovjerene kopije dokumenata, koje su izdali za to nadležni organi, uključivo osobnu iskaznicu, putovnicu, odnosno drugi važeći identifikacijski dokument. U kontaktima lice u lice mora biti obavljena provjera klijentove fotografije na dokumentu. Svaka naknadna promjena informacija ili dokumenata iz stavka (2) ovoga članka mora biti provjerena i dokumentirana.

- (4) Za pravne osobe koje žele biti klijenti leasing društva, leasing društva su dužna osigurati sljedeće informacije i dokumente:
1. naziv i sjedište klijenta;
 2. naziv i sjedište osnivača i stvarnih vlasnika klijenata;
 3. identifikacijske podatke osoba ovlaštenih za zastupanje i predstavljanje, te osoba ovlaštenih za raspolaganje sredstvima na računima klijenta;
 4. identifikacijske brojeve dodijeljene od poreznih i drugih organa i institucija kojima klijent, shodno posebnim zakonima, obavlja svoju djelatnosti;
 5. podatke o poslovnoj i financijskoj sposobnosti i druge podatke po procjeni leasing društva;
 6. izvod iz odgovarajućeg registra kao dokaz o zakonskom statusu;
 7. identifikacijski dokumenti osnivača i stvarnih vlasnika ako su fizičke osobe, odnosno izvodi iz odgovarajućeg registra ako su pravne osobe;
 8. dozvolu za rad ako je ista potrebna za djelatnost koju klijent obavlja;
 9. uvjerenja i druge dokumente od organa i institucija neophodne za obavljanje djelatnosti;
 10. financijsko izvješće o poslovanju i drugu dokumentaciju u skladu s procjenama leasing društva.
- (5) U svim slučajevima leasing društva su dužna izvršiti provjeru dokumenata iz stavka (4) ovoga članka, kao i provjeru da li klijent zaista postoji, je li na registriranoj adresi, obavlja li zaista navedene poslovne aktivnosti.
- (6) Za sve originalne dokumente na temelju kojih je izvršena verifikacija, a koji ne mogu biti ostavljeni leasing društvu, leasing društvo je dužno tražiti njihove fotokopije.

Pojednostavljene mjere identifikacije i praćenja

Članak 15.

- (1) Leasing društva pojednostavljene mjere identifikacije i praćenja mogu primijeniti za sljedeće klijente:
1. organ uprave;
 2. institucija s javnim ovlastima;
 3. financijske i druge institucije koje su zakonom utvrđeni obveznici provođenja mjera sprječavanja pranja novca financiranja terorističkih aktivnosti, sa sjedištem u Bosni i Hercegovini ili državi koja je prihvatila međunarodne standarde za sprječavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, a koji su isti ili stroži od onih koji su u primjeni u Bosni i Hercegovini;
 4. gospodarska društva čijim je dionicama dozvoljena trgovina na reguliranim tržištima kapitala;
 5. ostale klijente koji su svrstani u kategoriju niskog stupnja rizika.
- (2) U slučajevima navedenim u stavku (1) ovoga članka leasing društva su dužna, u svakom slučaju, prikupiti dovoljno informacija za utvrđivanje ispunjava li klijent uvjete za primjenu pojednostavljenih mjera identifikacije i praćenja.
- (3) Kada se pojavi sumnja da je riječ o pranju novca ili financiranju terorističkih aktivnosti u vezi s klijentom ili transakcijom na koju su primijenjene ove radnje i mjere, leasing društvo je dužno izvršiti dodatnu procjenu i primijeniti pojačane mjere.

Članak 16.

- (1) Leasing društva u okviru pojednostavljene identifikacije i praćenja klijenata dužna su prikupiti sljedeće podatke i informacije o klijentu:
 1. naziv, adresa i sjedište pravne osobe odnosno ime, prezime i adresa fizičke osobe koja uspostavlja poslovni odnos;
 2. ime i prezime zakonskog zastupnika ili opunomoćenika koji za pravnu osobu uspostavlja poslovni odnos;
 3. svrha i namjena poslovnog odnosa i izvor sredstava;
 4. datum uspostavljanja poslovnog odnosa;
 5. drugo u skladu s odgovarajućim propisima.
- (2) Leasing društvo je dužno podatke iz stavka (1) ovoga članka pribaviti uvidom u originale dokumenata ili ovjerene kopije dokumenata. Prikupljena dokumentacija mora biti ažurirana i točna, te odražavati stvarno stanje.

Pojačane mjere identifikacije i praćenja klijenta

Članak 17.

- (1) Pojačane mjere identifikacije i praćenja klijenta, pored standardnih, obuhvaćaju i dodatne mjere koje leasing društvo poduzima kad procjeni da, zbog prirode poslovnog odnosa, načina obavljanja transakcije, vrste transakcija, vlasničke strukture klijenta, odnosno drugih okolnosti povezanih s klijentom ili transakcijom - postoji ili bi mogao postojati visok stupanj rizika od pranja novca ili financiranja terorističkih aktivnosti.
- (2) Mjere pojačane identifikacije i praćenja klijenata leasing društva će primjenjivati u slučajevima kada klijent nije bio lično prisutan pri utvrđivanju i provjeri identiteta za vrijeme provođenja mjera identifikacije i praćenja i kada je klijent politički eksponirana ličnost. Pojačane mjere identifikacije i praćenja leasing društva su dužna primjenjivati i u drugim slučajevima koji po svojoj prirodi mogu predstavljati visok nivo rizika od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.
- (3) Leasing društva su dužna da utvrde odgovarajuće mjere za umanjenje visokog nivoa rizika u poslovanju sa ovakvim licima. Uspostava poslovnih odnosa sa klijentima visokog rizika treba biti odobrena od uprave leasing društva. Leasing društva su dužna, u ovisnosti od kriterija zbog kojeg je klijentu dodijelila visok nivo rizika, definirati koje će dodatne mjere poduzeti u postupku identifikacije i praćenja.

Uspostava poslovnog odnosa bez fizičkog prisustva klijenta

Članak 18.

- (1) Leasing društva su dužna primjenjivati efikasne procedure za identifikaciju klijenata i primjenjuju standarde za stalno praćenje klijenta koji zaključuju ugovore bez osobnog dolaska u leasing društvo. U ovakvim slučajevima leasing društva mogu primijeniti i neovisnu provjeru klijenta angažiranjem specijalizirane tvrtke za kontrolu i ocjenu klijenata.
- (2) Leasing društva su dužna, pored drugih, obvezno primijenjivati i sljedeće mjere za umanjenje rizika:
 1. ovjeravanje dostavljenih dokumenata;
 2. zahtijevanje dodatnih dokumenata koji se ne traže od ostalih klijenata;

3. neovisno kontaktiranje klijenta od strane leasing društva;
4. zahtijevanje da se prvo plaćanje (uplata) obavi s računa klijenta otvorenog kod neke banke;
5. provode mjere pojačanog i kontinuiranog praćenja poslovnih aktivnosti;
6. drugo u skladu s odgovarajućim propisima.

Politički eksponirane osobe

Članak 19.

- (1) Leasing društva su dužna definirati adekvatne procedure zasnovane na riziku kako bi utvrdili da li je klijent, korisnik ili stvarni vlasnik, politički eksponirana ličnost.
- (2) Politički eksponirane osobe su osobe kojima su povjerene istaknute javne funkcije visokog ranga u zemlji i inozemstvu, uključujući članove uže obitelji i bliske suradnike. Politički eksponiranim osobama smatraju se i osobe kojima je bila povjerena ova dužnost a nije proteklo razdoblje dulje od jedne godine od prestanka te dužnosti.
- (3) Leasing društva su dužna prilikom poslovanja s klijentima iz ovoga članka, pored drugih, primijeniti i sljedeće mjere za umanj enje rizika:
 1. poduzimati adekvatne mjere kako bi utvrdili izvor sredstava koja su uključena u poslovni odnos ili transakciju;
 2. provoditi mjere pojačanog i kontinuiranog praćenja poslovnih aktivnosti;
 3. drugo u skladu s odgovarajućim propisima.
- (4) Iste mjere identifikacije i praćenja leasing društva su dužna primijeniti u slučajevima kada su osnivači, stvarni vlasnici i osobe ovlaštene za zastupanje i predstavljanje pravne osobe politički eksponirane osobe.

Drugi visoko rizični klijenti

Članak 20.

Pojačane mjere identifikacije i praćenja klijenta leasing društva trebaju primijeniti i u drugim slučajevima visoko rizičnih klijenata, poslovnih odnosa, proizvoda ili transakcija. Leasing društva su dužna, pored drugih, primijeniti i sljedeće mjere za umanj enje rizika:

1. zahtijevanje dodatnih dokumenata, podataka ili informacija, na osnovu kojih leasing društvo dodatno provjerava i potvrđuje vjerodostojnosti identifikacijskih dokumenata i podataka pomoću kojih je bio utvrđen i verificiran identitet klijenta;
2. dodatno provjeravanje dobivenih podataka o klijentu u javnim i drugim dostupnim evidencijama podataka;
3. dodatna provjera podataka i informacija o klijentu kod nadležnih državnih tijela ili drugih nadležnih nadzornih institucija;
4. uspostavljanje neposrednog kontakta s klijentom telefonski, ili posjetom ovlaštene osobe leasing u kući ili sjedištu klijenta;
5. provode mjere pojačanog i kontinuiranog praćenja poslovnih aktivnosti i
6. drugo u skladu s odgovarajućim propisima.

Identifikacija putem trećih osoba

Članak 21.

- (1) Leasing društvo može prilikom uspostavljanja poslovnog odnosa pod uvjetom koji propisuje zakon, utvrđivanje i provjeru identiteta klijenta, utvrđivanje identiteta stvarnog vlasnika klijenta i prikupljanje podataka o namjeni i predviđenoj prirodi poslovnog odnosa osloniti se na treću osobu, pri čemu mora prethodno provjeriti ispunjava li treća osoba koja obavlja identifikaciju i verifikaciju klijentovog identiteta sve uvjete propisane zakonom i podzakonskim aktima. Bez obzira na angažman treće osobe krajnja odgovornost o poznavanju klijenta leži na leasing društvu.
- (2) Svi relevantni identifikacijski podaci i dokumentacija koji se odnose na klijentov identitet treća osoba odmah, po zahtjevu, mora predati leasing društvu. Takve informacije i dokumentacija moraju biti dostupne za kontrolu i od strane supervizora Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i drugih ovlaštenih osoba i organa u skladu sa zakonom.

Načelo "Upoznaj svog klijenta"

Članak 22.

U svakodnevnom poslovanju i odnosima s klijentima, leasing društva moraju saznati i upoznati klijentove aktivnosti, sistematski razumjeti njihovo poslovanje, upoznati financijske i platežne navike, bitne informacije i dokumentaciju o klijentovim poslovnim vezama i novčanim tokovima, vrste poslovnih odnosa koje klijenti imaju i upoznati njihove poslovne kontakte, njihove domaće i međunarodne tržišne prakse, itd. Leasing društva su naročito dužna da:

1. u slučaju pravnih osoba upoznaju vlasničku strukturu, ovlaštene izvršne donositelje odluka i sve one koji su pravovaljano ovlaštene da djeluju u njihovo ime, te da prikupe sveobuhvatne informacije i dokumentaciju o strukturi, upravi, kontroli i udjelima i stvarnom vlasništvu u pravnim osobama;
2. obvežu svoje klijente da im unaprijed i na vrijeme dostavljaju informacije i dokumentaciju o očekivanim i namjeravanim promjenama oblika i obavljanja svojih poslovnih aktivnosti;
3. posebnu pažnju posvete dobro poznatim klijentima i javnim ličnostima i osiguraju da njihovo eventualno nezakonito ili sumnjivo poslovanje ne ugrozi reputaciju leasing društva.

Praćenje s ciljem sprječavanja financiranja terorističkih aktivnosti

Članak 23.

Leasing društva su dužna pratiti aktivnosti klijenata i informirati nadležne institucije o klijentima za koje sumnjaju ili imaju dokaze da podržavaju terorizam. Najveću pažnju leasing društva trebaju posvetiti:

1. provjerama u opsegu koji je to moguće da li se predmeti leasinga koriste u podržavanje terorističkih aktivnosti;
2. praćenju lista osobe koje su osumnjičene za financiranje terorističkih aktivnosti ili su povezana s tim, koje kreiraju relevantne međunarodne i domaće institucije;

3. razvoju sustava izvješćivanja nadležnih institucija o uočenim sumnjivim aktivnostima klijenata.

Tehnička podrška

Članak 24.

- (1) Leasing društva dužna su uspostaviti adekvatne i odgovarajuće informacijske sustave za podršku politikama i procedurama za sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.
- (2) Informacijski sustavi trebaju omogućiti i olakšati praćenje transakcija i aktivnosti klijenata i uspoređivanje s njihovim profilima; osigurati da je evidencija o transakcijama dostupna u formatu koji omogućava nadzor i praćenje po pitanju sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti; pružiti podršku leasing društvima u identifikaciji politički eksponiranih ličnosti i identifikaciji osoba i organizacija koje se nalaze na međunarodnim sankcijskim listama, te da pomažu leasing društvima i njihovim zaposlenicima da uoče i nadležnim institucijama prijave transakcije sa sumnjivim obilježjima.
- (3) Informacijski sustavi leasing društva trebaju osigurati postojanje analitičkih evidencija koje će minimalno sadržavati informacije o nalogodavcu transakcije, datumu izvršenja transakcije, opisu i vrsti transakcije, te iznosu i valuti transakcije.

IV. POLITIKA O UPRAVLJANJU RIZIKOM OD PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI

Odgovornost organa leasing društva i izvješćivanje

Članak 25.

- (1) Ovom politikom leasing društva su dužna definirati opredijeljenost organa leasing društva ka visokoj razini korporativnog upravljanja u svojim leasing društvima. Ova opredijeljenost promovira visoku razinu usklađenosti s međunarodnim standardima, kao i nacionalnim zakonskim i podzakonskim propisima i neophodna je za postizanje i održavanje usklađenosti njihovog poslovanja s propisanim standardima sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma. Ovo podrazumijeva da organi leasing društva promoviraju integritet osobe imenovane za koordinaciju aktivnosti na sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma i uopće visoku razinu standarda korporativnog upravljanja u komunikaciji sa službenicima leasing društva i korporativnim akterima, a sve u cilju kvalitetnog upravljanja rizicima koji mogu proizaći iz pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.
- (2) Nadzorni odbori leasing društava su odgovorni za donošenje efikasnog Programa, te da osiguraju da se u leasing društvima provode adekvatne kontrolne procedure kojima će se osigurati da se program, politike i procedure, kao njegov sastavni dio, u potpunosti provode u praksi.
- (3) Procedure leasing društava trebaju biti efikasne i obuhvaćati redovite postupke za odgovarajući i uspješan nadzor od strane uprave, sustave internih kontrola, internu

reviziju, podjelu dužnosti, obuku odgovarajućih zaposlenika i ostale segmente koji su u uskoj vezi s ovom oblasti.

- (4) Za provođenje politika i procedura leasing društva Programom leasing društava moraju biti jasno definirane odgovornosti i podijeljene na odgovarajuće nositelje tj. na odgovarajuće organizacijske dijelove ili funkcije, upravu, ostalo rukovodstvo i drugo osoblje leasing društava.

Članak 26.

- (1) Linije za izvješćivanje o zakonom propisanim, neobičnim, neuobičajenim i sumnjivim transakcijama klijenata moraju biti jasno definirane u pisanom obliku. Ovo izvješćivanje u praksi mora biti redovito, efikasno i dostupno svim dijelovima leasing društva i osobama i potpuno u skladu s interno propisanim izvještenim politikama i procedurama.
- (2) Leasing društva su dužna u potpunosti izvršavati svoje izvještene obveze prema zakonom propisanim institucijama.

Članak 27.

Leasing društva su dužna čuvati dokumentaciju o svim transakcijama obavljenim od strane klijenata i u odnosima s klijentima, po vrsti, na način i na rok kako je to propisano odgovarajućim zakonom.

Imenovanje osoba za koordinaciju aktivnosti

Članak 28.

- (1) Nadzorni odbori leasing društava su dužni osigurati da se u leasing društvima na rukovodnoj razini imenuje osoba koja će imati odgovornost za koordiniranje svih aktivnosti leasing društva u praćenju usklađenosti leasing društava sa svim zakonskim i drugim propisanim zahtjevima koji su predmet ove odluke i efikasno provođenje Programa.
- (2) Koordinator za usklađivanje leasing društva s propisanim zahtjevima za aktivnosti protiv pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti treba da:
1. ima izravnu i neposrednu vezu s nadzornim odborom i upravom leasing društva;
 2. ima jednog ili više zamjenika;
 3. je odgovoran da osigura uredno funkcioniranje izvještajne funkcije prema nadležnim institucijama, propisane zakonom i drugim propisima, o svim transakcijama preko propisanog iznosa, svim povezanim i sumnjivim transakcijama;
 4. ima odgovarajuće kvalifikacije, znanja, iskustva i dobru radnu i moralnu reputaciju;
 5. ima odgovarajuća potrebna sredstva za obavljanje svoje funkcije,
 6. ima svakodnevni potpuni pristup sustavu praćenja klijenata;
 7. svakodnevno prima izvješće o sumnjivim aktivnostima klijenata;

8. ima ovlasti da izda nalog zaposlenicima za provođenje procedura iz zakona, propisa i Programa i o tome izvijesti upravu i nadzorni odbor leasing društva;
9. može pratiti domaće i procedure u odnosima s inozemstvom radi provjere potencijalnih sumnji;
10. poduzima korake za unapređenje svojih znanja i sposobnosti i znanja i sposobnosti zaposlenika koji su njemu podređeni i ostalih relevantnih zaposlenika leasing društva;
11. najmanje polugodišnje podnosi izvješće nadzornom odboru i upravi leasing društva o postupanju leasing društva i njezinoj usklađenosti sa zahtjevima za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma kao i aktivnostima koje su poduzete protiv otkrivenih sumnjivih klijenata;
12. najmanje godišnje izvrši procjenu adekvatnosti postojećeg programa, politika i procedura i nadzornom odboru daje prijedloge za njihovo ažuriranje ili unapređenje;
13. pruža punu potrebnu podršku u aktivnostima koje provodi interna revizija leasing društva;
14. u svoje procedure uključi i elemente za internu istragu o odgovornosti zaposlenika leasing društva koje je zanemario svoje dužnosti u ovoj oblasti.

Interna i vanjska revizija

Članak 29.

- (1) Uprava leasing društva dužna je na temelju smjernica nadzornog odbora uspostaviti sustav interne kontrole, koji će osigurati efikasnu zaštitu leasing društva od zlouporabe u svrhu pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.
- (2) Sustavi internih kontrola trebaju osigurati da se program, politike i procedure u potpunosti provode u praksi, omogućue pravodobno ažuriranje promjena u regulativi, te osiguraju točnost i pouzdanost knjigovodstvenih evidencija. Interne kontrole trebaju biti fokusirane na ispunjenje regulatornih zahtjeva, omogućiti redovit pregled procesa upravljanja i procjene rizika, dati pojačan fokus na poslovne aktivnosti leasing društva koje su više izložene riziku pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Članak 30.

- (1) Interne revizije leasing društava su dužne provoditi redovitu procjenu i osigurati da se program, njegove politike i procedure za sprječavanje aktivnosti pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, odnosno politike i procedure "upoznaj svog klijenta" u potpunosti provode i budu usklađene sa svim zahtjevima zakona i drugih propisa.
- (2) Usklađenost poslovanja leasing društava sa zahtjevima zakona i propisa treba biti predmet neovisne procjene od strane funkcije interne revizije u leasing društvima, što uključuje procjenu adekvatnosti politika i procedura leasing društava sa stajališta zakonskih zahtjeva i drugih propisa. Obvezu funkcija interne revizije u leasing društvima čine i stalno praćenje da li i kako odgovarajuće osoblje leasing društava obavlja i provodi zahtjeve programa, politika i procedura i to putem testiranja usklađenosti u

slučajevima adekvatno izabranih uzoraka klijenata i transakcija kao i korektnosti izvješćivanja o neobičnim, neuobičajenim, sumnjivim i transakcijama koje su propisane zakonom i drugim propisima.

Članak 31.

Funkcija interne revizije u leasing društvima treba predstavljati potpuno neovisnu procjenu upravljanja rizikom i funkcioniranja sustava internih kontrola u leasing društvima. Interna revizija je dužna da o svojim nalazima i ocjenama, najmanje godišnje, izvješćivati nadzorni odbor leasing društva. Ova izvješća trebaju obuhvatiti nalaze i ocjene efikasnosti leasing društva po svim pitanjima propisanim zakonom i propisima, programom, politikama i procedurama leasing društva kojim su regulirane obveze leasing društava za sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti. Jedno od bitnih poglavlja u ovim izvješćima treba biti i ocjena o adekvatnosti obuke zaposlenika leasing društva u ovoj oblasti i primjena procedura za procjenu rizika.

Članak 32.

Nadzorni odbor leasing društva je dužan osigurati da je interna revizija leasing društva stručno i tehnički osposobljena naročito kadrovima koji su veoma dobro upoznati s programom, politikama i procedurama kao i da posjeduju visoke moralne i stručne sposobnosti naročito u oblasti "upoznaj svog klijenta". Pored ostalog, osoblje interne revizije u leasing društvima mora biti izuzetno proaktivno kada se radi o praćenju aktivnosti koje su leasing društva dužna poduzeti na temelju nalaza i ocjena interne revizije, eksterne revizije i institucija koje provode zakon.

Članak 33.

U postupku obavljanja neovisne vanjske revizije njihovih financijskih izvješća leasing društva su dužna da s neovisnim vanjskim revizorskim tvrtkama ugovore i obavljanje revizije i ocjene provođenja zakonskih i propisanih obveza leasing društava, provođenja programa, politika, procedura, sustava internih kontrola i funkcioniranja interne revizije leasing društava i ocjene je li leasing društvo uskladilo svoje poslovanje sa zahtjevima za sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, uz obvezno korištenje tehnike testiranja.

Obuka zaposlenika leasing društava

Članak 34.

(1) Leasing društva su dužna osigurati redovito stručno obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih koji obavljaju poslove na sprječavanju i otkrivanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti. Sadržaj ove obuke mora obuhvatiti najmanje sljedeće teme iz oblasti koja je predmet ove odluke:

1. zakonske obveze leasing društva i obveze iz drugih propisa;
2. program, politike i procedure leasing društva;
3. detaljne elemente načela "upoznaj svog klijenta";

4. opasnosti od pranja novca i rizici za leasing društvo i osobne odgovornosti zaposlenika;
 5. mogućnosti i slabosti financijskih institucija u sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma;
 6. odgovornosti i ovlasti koordinatora za usklađenost leasing društva;
 7. sustav internih kontrola;
 8. sustav interne revizije;
 9. druge teme značajne za segment sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti
- (2) Periodičnost i teme obuke iz stavka (1) ovoga članka leasing društva trebaju prilagoditi realnim potrebama svojih određenih organizacijskih dijelova, funkcija i/ili zaposlenika, ali radi pravodobnog usklađivanja s novim zahtjevima i upoznavanja s novim pojavama, kao i održavanja već stečenog znanja i iskustava svojih zaposlenika, leasing društva su dužna uspostaviti program redovitih vidova obuke.
- (3) U odlučivanju o potrebama, vrsti i opsegu obuke iz stavka (2) ovoga članka leasing društva su dužna da prilagode fokus obuke ovisno o tome da li se radi o novom zaposleniku koji ima izravan kontakt s klijentima, zaposlenicima koji rade s novim klijentima, zaposlenicima koji kontroliraju je li rad leasing društva usklađen za zahtjevima zakona i drugih propisa, ostalom rukovodstvu, upravi i/ili nadzornom odboru, itd. Putem programa obuke leasing društva su dužna osigurati da sve relevantno osoblje u potpunosti razumije važnost i potrebe za što uspješnijim provođenjem načela "upoznaj svog klijenta", da su zaposlenici informirani o novim razvojem, uključujući i informacije o trenutnim tehnikama, metodama i trendovima pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti i da su jasno objašnjeni svi aspekti propisa kojima se uređuje sprječavanje pranja novca i financiranje terorističkih aktivnosti i obveza i posebno zahtjeva koji se tiču praćenja aktivnosti klijenta i izvješćivanja o sumnjivim transakcijama.

Članak 35.

Kako bi povećali stručne sposobnosti i efikasnost svog zaposlenika, leasing društva su dužna izraditi sveobuhvatan priručnik kojim će biti obuhvaćeni: propisi kojim se uređuje sprječavanje pranja novca i financiranje terorističkih aktivnosti, Zakon o leasingu, Program leasing društva sa svim politikama i procedurama, pravila za ponašanje zaposlenika, metode otkrivanja nezakonitih i sumnjivih aktivnosti, odgovornosti i ovlasti koordinatora za usklađenost, opisi nekih upečatljivih primjera zlouporaba, program za obuku zaposlenika i Prilog uz ovu Odluku.

V. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 36.

Leasing društva su dužna uskladiti svoje interne akte s ovom odlukom u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ove odluke.

Članak 37.

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje važiti Odluka o minimalnim standardima aktivnosti leasing društava na sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti ("Službene novine Federacije BiH", broj: 46/09).

Članak 38.

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH"

Broj: U.O.-40-13/12
Sarajevo, 15. svibnja 2012.

PREDSJEDNIK
UPRAVNOG ODBORA

Mr.sc. Haris Ihtijarević, dipl. ecc., s.r.

PRILOG
UZ ODLUKU O MINIMALNIM STANDARDIMA AKTIVNOSTI LEASING
DRUŠTAVA NA SPRJEČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA
TERORIZMA

LISTA
POKAZATELJA ZA PREPOZNAVANJE SUMNJIVIH TRANSAKCIJA

U ovom prilogu Odluke, kao dodatak, daje se pregled pokazatelja za prepoznavanje sumnjivih transakcija, i to:

1. Osoba odbija da se identificira ili kada sazna da se treba identificirati prekida daljnju suradnju;
2. Klijent predaje zahtjev za odobrenje leasinga koji sadrži nepotpune ili netočne podatke s očiglednom namjerom da prikrije osnovne informacije u vezi s identitetom ili poslovnom aktivnošću.
3. Klijent predaje zahtjev za leasing koji se ne čini opravdanim u smislu namjene opreme ili u odnosu na poslovnu aktivnost klijenta (na primjer očigledna disproporcija između veličine investicije i vrste posla primatelja leasinga ili slučaj kada oprema koja se uzima po ugovoru o leasingu po svom tipu nije primjerena poslovnoj aktivnosti klijenta ili poslovnoj aktivnosti kojom se klijent namjerava baviti).
4. Isporučitelj predmeta leasinga nije ni proizvođač niti poznat kao ovlašteni prodavalac opreme ili robe koja je predmetom leasinga, a posebno ako je isporučitelj iz offshore destinacije ili iz države u kojoj se ne primjenjuju standardi u oblasti sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.
5. Poslovi leasinga za koje treća strana pruža garanciju (jamstvo, hipoteka, zalog i sl.) kada nije jasna veza između korisnika leasinga i osobe koja nudi garanciju, niti razlozi zbog kojih se nudi garancija korisniku leasinga.
6. Poslovi leasinga u kojima postoji odredba o reotkupu predmeta leasinga od strane isporučitelja, a koju isporučitelj spontano nudi po netržišnim uvjetima, posebno kada isporučitelj predmeta leasinga nije od ranije poznat tom leasing društvu.
7. Klijent bez očiglednog razloga često vrši plaćanja iz druge podružnice/sa drugog računa od onog koji je naveden u originalu ugovora.
8. Klijent podnosi zahtjev za odobravanje leasinga na bazi garancije koju je izdala ili za koju je osigurala pokriće banka sumnjivog boniteta, banka iz offshore zemlje ili banka iz države preko koje se obavlja nedozvoljeni promet narkoticima ili banka iz države u kojoj se ne provode propisi za sprječavanje pranja novca.
9. Klijent bez valjanih razloga nudi veće učešće u leasing poslu iako davatelj leasinga to izričito ne zahtjeva.
10. Klijent potpisuje ugovor o leasingu u pratnji osobe koja očigledno nadzire ponašanje klijenta ili insistira da se posao brzo obavi.
11. Klijent je novoosnovano, brzorastuće gospodarsko društvo s niskim osnivačkim kapitalom.
12. Klijent nije u mogućnosti ispunjavati ugovorene obveze i zbog čega, za njega, uplate po ugovoru obavlja neka druga pravna ili fizička osoba.

13. Klijent uz zahtjev za financiranje dostavlja ponudu davatelja leasinga u kojoj se predmet financiranja leasinga nudi po cijeni koja značajno odstupa od realne tržišne vrijednosti.
14. Transakcije za koje se vlasnici i direktori pravnih osoba, ili osoba za čiji račun se transakcija obavlja nikad ne pojavljuju osobno, čak ni za potpisivanje ugovora o leasingu već to, umjesto njih, obavljaju druge osobe s posebnim (ad hoc) punomoćima, a sve uz opravdanja koja nije moguće provjeriti (bolest, razne obveze i dr.) ili daju ovlasti trećim osobama kako bi izbjegli izravan kontakt sa službenicima leasing društva.
15. Klijent se bez opravdanog razloga obraća leasing društvima ili njihovim podružnicama koje su udaljene od sjedišta tvrtke klijenta.
16. Klijenti koji realiziraju posao leasinga uplatama gotovog novca prije nego transakcijama preko računa koje ima otvorene u banci.
17. Klijent otplaćuje dug po ugovoru o leasingu sredstvima koja se transferiraju iz inozemstva s računa banaka koje se nalaze u onim zemljama u kojima se ne primjenjuju standardi u oblasti sprječavanja pranja novca ili iz zemalja u kojima su na snazi strogi propisi o povjerljivosti i tajnosti bankarskih i poslovnih podataka.
18. Klijent polaže velike iznose gotovog novca kao učešće za dobivanje leasinga, a potom neočekivano otplaćuje preostali dug prije roka otplate, posebno ako je otplata ubrzo nakon potpisivanja ugovora.
19. Klijent je državljanin zemlje u kojoj se ne primjenjuju propisi iz oblasti sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, ili se nalazi na Konsolidiranoj listi Odbora Vijeća sigurnosti prema Rezoluciji 1267 (1999). Konsolidirana lista dostupna je na internet adresi: <http://www.un.org/Docs/sc/committees/1267/1267ListEng.htm>.